

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6984/2022
15.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца АА из с. ... и ББ из с. ..., које заступа пуномоћник Зоран Стаменковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2999/20 од 23.12.2021. године, у седници одржаној 15.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2999/20 од 23.12.2021. године и пресуда Вишег суда у Врању П 583/17 од 01.02.2018. године, у ставу трећем изреке, у погледу одлуке о накнади нематеријалне штете, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца ББ, којим је тражио да се обавезе тужена да му по основу нематеријалне штете због дискриминације исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 583/17 од 01.02.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да је закључком Владе РС број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године, којим су обезбеђена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација по основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина које нису наведене у закључку Владе РС од 17.01.2008. године, а тиме и тужиоцу ББ из с. ..., као учеснику рата од 1999. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из с. ... којим је тражио да се утврди да је закључком Владе РС број 401-161/2008 од 17.01.2008. године, којим су одобрена средства за исплату новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина Топличког округа повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста на територији свих осталих општина које нису наведене у наведеном закључку Владе РС од 17.01.2008. године, а тиме и тужиоца АА из с. ... као учесника рата од 1999. године, као и његов захтев за накнаду трошкова парничног

поступка. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ББ из с. ..., по основу нематеријалне штете због дискриманције исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 123.450,00 динара.

Допунском пресудом Вишег суда у Врању П 583/17 од 20.12.2019. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из с. ... којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија – Министарство одбране Војна пошта ... Врање да му по основу нематеријалне штете исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2999/20 од 23.12.2021. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца АА и тужене Републике Србије- Министарства одбране и потврђена је пресуда Вишег суда у Врању П 583/17 од 01.02.2018. године и допунска пресуда Вишег суда у Врању П 583/17 од 20.12.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену и то у делу којим је потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбе члана 403. и 404. ЗПП.

Испитујући правилност побијене пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП) („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20) Врховни касациони суд је нашао да нема места примени члана 404. ЗПП јер је ревизија дозвољена као редовна на основу члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку и да је основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци ББ и АА су учествовали у рату 1999. године. ББ је био војни резервиста при ВП ... у периоду од 24.03.1999. године до 18.06.1999.године. Влада Републике Србије је 17.01.2008. године, донела Закључак којим је прихваћена информација о потреби обезбеђења средстава остварених у поступку приватизације за исплату помоћи неразвијеним општинама и да се део средстава остварених у поступку приватизације 2007. године у износу од 2.000.000.000,00 динара, пренесе у шест месечних рата почев од јануара 2008. године на посебне рачуне неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, с`тим што право на добијање новчане помоћи стиче сваки ратни војни резервиста из ових општина који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије, ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по том основу према Републици Србији. По основу наведеног закључка исплаћени су ратни резервисти са подручја назначених неразвијених општина Топличког округа, али није извршена исплата осталим учесницима рата. Тужиоци су сматрали да је на наведени начин повређено начело једнаких права и обавеза и да је

тима извршена дискриминација по основу пребивалишта ратних војних резервиста и то на територији свих осталих општина које нису наведене у закључку Владе Републике Србије из 2008. године, па и у односу на њих. Стога су поднели тужбу ради утврђења дискриминације и за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због дискриминације.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиоца ББ за утврђење дискриминације и за накнаду нематеријалне штете по основу дискриминације, а одбили тужбени захтев тужиоца АА (јер су му на основу правноснажне пресуде Општинског суда у Врању од 24.12.2002. године у целости исплаћене ратне дневнице).

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање нижестепени судови су погрешно применили материјално право. Првостепени суд закључивши да тужиоцу ББ припада тражена накнада нематеријалне штете сагласно члану 200. Закона о облигационим односима (ЗОО) по основу дискриминације, а другостепени суд када је оценио да је приговор тужене о застарелости потраживања накнаде штете неоснован јер није истакнут током поступка, па се не може истицати тек у жалби у смислу члана 372. став 2. ЗПП.

Одредбом члана 376. став 1. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (став 2.).

Постојање дискриминације извршене Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, донетим пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације („Службени гласник Републике Србије“, број 22/09 - ступио на снагу 07.04.2009. године), цени се на основу члана 21. Устава Републике Србије и члана 14. Европске Конвенције о људским правима. Сходно наведеном не могу се рачунати рокови застаревања потраживања накнаде штете прописани Законом о забрани дискриминације, односно од дана утврђења да је дискриминација извршена, већ потраживање ради накнаде штете застарева у роковима из члана 376. Закона о облигационим односима. У конкретном случају рок застарелости захтева за накнаду штете по основу дискриминације почиње да тече од момента доношења Закључка Владе РС од 17.01.2008. године.

Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 14.11.2017. године, тужба за утврђење постојања дискриминације не застарева, а потраживање ради накнаде штете застарева у роковима из члана 376. Закона о облигационим односима. Рок застарелости захтева за накнаду штете по основу дискриминације, почиње да тече од момента доношења Закључка Владе РС од 17.01.2008. године. Имајући у виду да је штета настала доношењем закључка Владе РС дана 17.01.2008. године, а да је тужба за накнаду штете поднета 14.08.2015. године, потраживање тужиоца ББ је застарело јер је протекао субјективни рок од три године од сазнања за штету и учиниоца, као и објективан рок од настале штете односно од учињене дискриминације која је извршена доношењем закључка Владе. Основани су наводи ревизије којима се истиче да је по подацима из списка,

тужена поднеском од 15.11.2017. године у поступку пред првостепеним судом истакла приговор застарелости и да је другостепени суд погрешно применио материјално право из члана 376. ЗПП када је закључио да приговор застарелости није основан.

Туженој се не досуђују трошкови ревизијског поступка, иако је успела са ревизијом, јер није поставила захтев за накнаду тих трошкова (члан 163. став 1. и 2. ЗПП).

На основу изнетих разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона парничном поступку одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић